

«Загальна педагогіка та історія педагогіки» / М. П. Федоров. – Луганськ, 2000. – 21 с.

4. Щерба Н. С. Підготовка майбутнього вчителя до формування в учнів іншомовної стратегічної компетенції: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / Наталія Сергіївна Щерба. – Житомир, 2009. – 23 с

Мельник І. М. – доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету СНУ імені Лесі Українки

Ятчук Н. В. – студентка V курсу педагогічного факультету СНУ імені Лесі Українки

Вплив самооцінки на успішність навчання у молодшому шкільному віці

Основна проблема дослідження «Вплив самооцінки на успішність навчання у молодшому шкільному віці» пов'язана із тим, що, незважаючи на значну кількість досліджень успішної діяльності роботи учнів, питання про вплив самооцінки на навчальну діяльність учня висвітлено недостатньо, особливо із педагогічних позицій, хоча є однією з найгостріших проблем, які стоять перед сучасною школою і мають бути вирішені для забезпечення досягнення учнем успіхів у навчанні. З одного боку, труднощі навчальної роботи учня залежать від особливостей навчального матеріалу, з іншого – від можливостей, індивідуальних і вікових особливостей дитини.

Проблема успішності дуже складна, її дослідження передбачає безліч різних підходів, але всі вони групуються навколо двох основних аспектів розгляду проблеми:

- 1) як вчитель навчає;
- 2) як учень навчається і як при цьому здійснюється його розвиток [2, 79].

Фахівці різних галузей педагогічної науки в основному приділяли увагу окремим аспектам цієї проблеми, вважаючи основним об'єктом вивчення, педагогічні умови та особливості навчально-виховного процесу, які, на їхню думку, сприяють подоланню неуспішності, мало приділяючи уваги, самооцінці учня та її впливу на успішність в навчанні.

Мета дослідження дипломної роботи – виявити вплив самооцінки учня на педагогічні фактори успішності в навчанні.

Довести що умовою підвищення успіхів у навчанні є формування в учня адекватної самооцінки, на основі якої можливо відновлення впевненості у своїх здібностях і підвищення прагнення до оволодіння знаннями.

Результатом дослідження є те, що ми проаналізували погляди вітчизняних та зарубіжних науковців на взаємозв'язок успішності у навчанні і самооцінки учнів, які присвячені педагогічним проблемам успішності навчання та доводять, що на шляху до вирішення цих проблем зроблено чимало. Однак ще виникає багато питань про причини, що викликають труднощі в навчанні. Практикам педагогам, слід здійснювати поглиблене вивчення особливостей особистості школяра, аналізувати, які фактори допомагають йому уникати труднощів у навчанні і сприяють успішному оволодінню знаннями [5, 81].

У практиці шкільного життя вчителеві на кожному кроці доводиться мати справу з негативними емоційними реакціями учнів на оцінки, зауваження, вимоги, труднощі у навчальній роботі. Часто вчитель не розуміє цих реакцій, а вони є показником певного не погодження дитини з оцінкою вчителя. Ці реакції можуть бути різної глибини, сили й тривалості. Реакції учнів визначаються не тільки об'єктивною справедливістю або несправедливістю дій учителя, а й внутрішніми психічними особливостями учня, пов'язаними з його самооцінкою і ставленням до себе [4, 35].

Оцінки, які виставляє вчитель, повинні безумовно відповідати дійсним знанням дітей. Проте педагогічний досвід показує, що в оцінці знань потрібний великий такт. Важливо не лише, яку оцінку поставив вчитель учневі, але і те, що він при цьому сказав. Дитина повинне знати, чого чекає від нього вчитель наступного разу. Не слід захвалювати хороших учнів, особливо тих дітей, які досягають високих результатів, але без особливих зусиль. Зате потрібно заохочувати в тій або іншій формі щонайменше просування в навчанні хоча і слабкого, але працелюбного, старанного учня.

Головне, що повинне визначати відношення кожного вчителя до кожного учня (незалежно від рівня його знань і індивідуальних психологічних особливостей), – це глибока віра в зростаючу людину, в її можливості.

Важливим фактором у формуванні особистості дитини є оцінювання її діяльності дорослими людьми. Емоційне самопочуття дитини залежить від того, які стосунки склалися у нього з оточуючими його людьми. Дуже важливим для дитини є налагодження міжособистісних відносин із товаришами, однокласниками, батьками, на основі їхнього відношення у учня формується власна самооцінка [1, 60].

Проаналізувавши результати експериментального дослідження за темою дипломної роботи, ми дійшли **висновку**, що вплив успішності молодших школярів на їх самооцінку існує поза сумнівом. Діти, які важко засвоюють програмний матеріал, отримують найчастіше негативні оцінки. Школяр зупиняється на якомусь етапі навчання, коли виявляється певна розбіжність між тим матеріалом, що від нього вимагають, і тим, що він в змозі виконати. На початковому етапі відставання розбіжність недостатньо усвідомлюється, а головне, не приймається молодшим школярем: більшість неуспішних дітей 1 і 2 класів переоцінюють результати своєї учбової діяльності. До 4 класу вже виявляється значний контингент відстаючих дітей з заниженою самооцінкою. Той, який часто терпить невдачу, чекає і в подальшому невдачу, і навпаки, успіх в попередній навчальній діяльності стимулює до успіху надалі. Переважання в навчальній діяльності у відстаючих дітей неуспіху над успіхом, постійно підкріплюване низькими оцінками їх роботи вчителем, веде до наростання у них невпевненості у себе і відчуття неповноцінності.

На уроці необхідно включати ситуації, що актуалізують самооцінку учня, ставлять перед ним завдання усвідомлення особливості своєї роботи, її сильних і слабких сторін [3, 120].

Порівнюючи результати експериментальної і контрольної груп дітей, ми побачили, що, працюючи над підвищенням самооцінки учнів, ми змогли добитися поліпшення їх успішності.

Джерела та література

1. Ліпкина А. І. Педагогічна оцінка і її вплив на формування особистості учня / Ліпкина А. І. // Педагогіка і психологія. – К., 2001. – С. 56–64.
2. Менчинська Н. А. Навчання і розумовий розвиток / Ліпкина А. І. – Педагогіка. – К., 2002. – С. 78–81.
3. Педагогіка под ред. Б. Г. Баранова. – К., Педагогіка, 2009. – С. 120–130.
4. Петрунук А. С., Таран Б. Г. Молодший школяр / Петрунук А. С., Таран Б. Г. – Львів, 2001. – С. 30–35.
5. Сапожникова Л.С. Самооцінка, домагання та діагностика деяких її особливостей / Педагогіка: науково-методичний збірник / Сапожникова Л. С. – К.: Освіта, 1993. – С. 73–82.